

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport per april 2014

Rapport nr 03/2014

Innehåll

1 Sammanfattande analys.....	3
2 Bakgrund	4
2.1 Granskning år 2013.....	4
2.2 Revisionsfrågor, avgränsningar m.m.	5
3. Resultat av granskningen.....	6
3.1 Landstingsstyrelsens samlade bedömning.....	6
3.1.1 Iakttagelser från granskningen	6
3.2 Landstingsstyrelsens underlag till delårsrapport.....	6
3.2.1 Iakttagelser från granskningen	11
4 Svar på revisionsfrågor	12
4.1 Rekommendationer.....	12

1 Sammanfattande analys

Landstingsstyrelsen har i jämförelse med tidigare år utvecklat sin redovisning i delårsrapporten per april 2014. Landstingsstyrelsen har blivit tydligare med att kommentera resultat, lämna prognos för måluppfyllelse vid årets slut samt uppge inom vilka områden åtgärder är vidtagna för att rätta till avvikelser.

Redovisningen i delårsrapporten är dock ännu inte tillräckligt utvecklad för att man ska kunna bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att nås vid årets slut. Ett grundläggande problem är att landstingsstyrelsen och flera av övriga styrelser och nämnder i alltför liten utsträckning utvecklat mätbara mål. Detta bidrar till svårigheter när landstingsstyrelsen ska följa upp målen och bedöma måluppfyllelsen vid årets slut.

En iakttagelse är att landstingsstyrelsen uppmärksammat att det är svårt att följa upp mål som inte är mätbara. Styrelsen har också uppmärksammat att det för flera av målen saknas statistik och att målen av den anledningen inte varit möjliga att följa upp. Det är positivt att landstingsstyrelsen uppger att man avser att se över sina mål inför år 2015 och uppmanar övriga styrelser och nämnder att göra detsamma. Med anledning av iakttagelserna i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Ta fram fler mätbara mål för det egna verksamhetsområdet. Mål som inte är mätbara eller som inte går att följa upp på grund av att det saknas underlag bör omformuleras eller tas bort.
- För dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål är en förutsättning för såväl landstingsstyrelsen som övriga styrelser och nämnder att värdera resultat av genomförd verksamhet. Vissa styrelser och nämnder har endast i begränsad utsträckning formulerat mätbara mål.
- Säkerställ att landstingsstyrelsen och övriga styrelser och nämnder har ett tillräckligt tjänstemannastöd. Inom förvaltningen bör det finnas expertkunskap inom målstyrning dit styrelser och nämnder kan vända sig för att få hjälp i arbetet med att utveckla målstyrningen.

2 Bakgrund

Fullmäktige har beslutat att man ska behandla två delårsrapporter. Den första delårsrapporten ska vara per den 30 april 2014 och den andra per 31 augusti 2014.

Landstingsstyrelsens delårsrapporter till landstingsfullmäktige ska ge svar på frågan om styrelser och nämnder håller sig till de beslut och direktiv som fullmäktige beslutat för styrelser och nämnder. Delårsrapporterna ska också innehålla prognoser om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

2.1 Granskning år 2013

Landstingsstyrelsens delårsrapport per april 2013 var inte utformad på ett sådant sätt att det var möjligt att utläsa i vilken mån det var troligt att fullmäktiges verksamhetsmål skulle uppnås vid årets slut. I granskningen av delårsrapporten bedömde revisorerna att redovisningen i alltför hög grad hade avgränsats till det ekonomiska resultatmålet.

I delårsrapporten per augusti 2013 hade landstingsstyrelsen väsentligt utvecklat sin redovisning av resultat för verksamhetsmålen. I delårsrapporten per augusti 2013 hade landstingsstyrelsen även utvecklat redovisningen till att också omfatta övriga styrelser och nämnder.

Inom vissa områden behövde landstingsstyrelsen fortsätta arbetet med att utveckla sin redovisning. Revisorerna lämnade följande rekommendationer:

- För dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål underlättar möjligheterna för såväl landstingsstyrelsen som övriga styrelser och nämnder att värdera resultatet av genomförd verksamhet. Vissa styrelser och nämnder hade endast i begränsad utsträckning formulerat mätbara mål.
- I analysen av målluppfyllelsen kunde landstingsstyrelsen ta mer hjälp av de mätbara mål som fanns redovisade i delårsrapporten. Analysen i delårsrapporten tenderade att beskriva genomförd verksamhet istället för att analysera resultat.
- Landstingsstyrelsen borde i delårsrapporten tydligare redovisa hur styrelsen bedömde att styrelser och nämnder uppnådde målen vid årets slut.

- Landstingsstyrelsen borde i delårsrapporten bli tydligare med att redogöra vilka åtgärder styrelsen och övriga styrelser och nämnder vidtog i händelse av bedömda avvikelser från måluppfyllelse.

2.2 Revisionsfrågor, avgränsningar m.m.

Granskning avser hur landstingsstyrelsen redovisar måluppfyllelsen i delårsrapporten per april 2014. De revisionsfrågor granskningen ska besvara är om:

- Verksamheten har bedrivits så att fullmäktiges mål uppnås?
- Redovisning i delårsrapporterna är tillräcklig för att man ska kunna bedöma om det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås vid årets slut?
- Landstingsstyrelsen har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer år 2013?

De bedömningsgrunder som utgör underlag för granskningens slutsatser är:

- Kommunallagen, 8 kap. 20 a § och 9 kap. 9 a §
- Lag om kommunal redovisning, 9 kap. 1 §

Granskningen omfattar inte frågan om det är troligt att landstingsstyrelsen vid årets slut kommer att uppnå fullmäktiges finansiella mål. Granskningen omfattar heller inte frågorna om delårsboksluten är upprättade i enlighet med god redovisningssed, i enlighet med Lag om kommunal redovisning samt om delårsrapporten ger en rättvisande bild av landstingets resultat och ställning. Dessa frågor besvaras i en separat granskning (nr 2/2014) av delårsbokslutet.

3. Resultat av granskningen

3.1 Landstingsstyrelsens samlade bedömning

I delårsrapporten redogör landstingsstyrelsen för de underlag som styrelsen och övriga styrelser och nämnder lämnat till landstingsstyrelsen. Landstingsstyrelsen redovisar i inledningen av delårsrapporten sin samlade bedömning av måluppfyllelsen. Styrelsen bedömer att en majoritet av styrelsernas och nämndernas mål för år 2014 kommer att uppnås. För de målområden som visar på låg måluppfyllelse pågår enligt landstingsstyrelsen åtgärder. Det handlar främst om åtgärder inom målområdena tillgänglighet till sjukvård och tandvård och om åtgärdsplaner för förbättrad ekonomi.

Landstingsstyrelsen konstaterar att flera mål som skulle ha följts upp i delårsrapporten inte var möjliga att följa upp. Styrelsen uppger att man inför år 2015 ska se över sina mål. Landstingsstyrelsen uppmanar också övriga styrelser och nämnder att utveckla och förtydliga sina mål i syfte att stärka möjligheterna till uppföljning.

Efter det inledande avsnittet i delårsrapporten med landstingsstyrelsens samlade bedömning följer avsnitt med styrelsens bedömningar av måluppfyllelsen för styrelsen som nämnd och för övriga styrelser och nämnder. I ett ekonomiavsnitt redovisar landstingsstyrelsen för ekonomiskt utfall per april och prognoser för utfall vid årets slut. Resultatet av granskningen av den ekonomiska redovisningen finns som framgått sammanfattad i annan rapport.

3.1.1 Iakttagelser från granskningen

Granskningen visar att landstingsstyrelsen utvecklat sin redovisning i delårsrapporten per april 2014 jämfört med tidigare delårsrapporter. Landstingsstyrelsen har blivit tydligare med att kommentera resultat, lämna prognos för måluppfyllelse vid årets slut samt uppge inom vilka områden åtgärder är vidtagna för att rätta till avvikelser.

Negativ iakttagelse är att landstingsstyrelsen och de flesta övriga styrelser och nämnder i allt för liten utsträckning har mål som är möjliga att utvärdera. För flera av målen saknas också underlag för att kunna göra någon utvärdering per april 2014. Det är positivt att landstingsstyrelsen uppmärksammat bristerna i målstyrningen och uppger att man kommer att se över målen. Det är också positivt att landstingsstyrelsen uppmanar övriga styrelser och nämnder att göra detsamma.

3.2 Landstingsstyrelsens underlag till delårsrapport

Landstingsstyrelsen har lämnat direktiv till samtliga styrelser och nämnder om att senast den 19 maj 2014 lämna in sina underlag till delårsrapporten. Av tabellen nedan framgår att alla styrelser och

nämnder med undantag för kostnämnderna i Lycksele och Skellefteå beslutat och lämnat in underlag till landstingsstyrelsen. Enligt nuvarande reglemente för kostnämnden i Lycksele ställs inga krav på att nämnden ska rapportera till landstingsfullmäktige per april varje år. Enligt reglementet ska nämnden rapportera halvårsvis till landstingsfullmäktige. Kostnämnden i Skellefteå är ny för år 2014 och har sitt första sammanträde i juni 2014.

Styrelse/nämnd	Datum samt paragraf för beslut om delårsrapport
Hälso- och sjukvårdsnämnden	2014-05-19, § 21
Nämnden för funktionshinder och rehabilitering	2014-05-19, § 32
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet	2014-05-13, § 51
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåområdet	2014-05-15, § 51
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Södra Lappland	2014-05-12, § 40
Vindelns folkhögskolestyrelse	2014-05-06, § 22
Storumans folkhögskolestyrelse	2014-05-14, § 24
Patientnämnden	2014-05-08 § 25
Kostnämnden i Lycksele	2014-05-19 § 26-28*
Kostnämnden i Skellefteå	Nämnden är nyinrättad och har ännu ingen verksamhetsplan för år 2014. Nämnden har sitt första sammanträde i juni 2014.

* Kostnämnden har beslutat att den tagit del av rapport framtagen av kostchefen.

I tabellen nedan har vi sammanställt några av de viktigare iakttagelser vi gjort vid granskning av de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnat till landstingsstyrelsens delårsrapport.

Styrelse eller nämnd	Kommentar
Landstingsstyrelsen (i egenskap av nämnd)	<p>Landstingsstyrelsen har inte utvecklat sin målstyrning i jämförelse med tidigare år. Vi bedömer att ca 40 procent av styrelsens mål mätbara.</p> <p>Vi bedömer att styrelsen i delårsrapporten har en tillfredsställande uppföljning för ca 25 procent av de mål som styrelsen avsåg att följa upp i delårsrapporten. För flera mål saknas helt underlag för att styrelsen ska kunna göra en bedömning av måluppfyllelsen vid årets slut.</p> <p>Landstingsstyrelsen konstaterar att den bristande redovisningen begränsar styrelsens möjligheter att vidta åtgärder för en ökad måluppfyllelse. En positiv iakttagelse är att styrelsen i delårsrapporten uttrycker en ambition att utveckla målstyrningen under år 2015 genom att formulera mål som är mätbara och möjliga att följa upp.</p> <p>Enligt delårsrapporten vidtar styrelsen åtgärder inom områden med bristande måluppfyllelse. Styrelsen lyfter särskilt fram tillgänglighetsområdet och personalsituationen som utmaningar. Verksamheterna inom styrelsens ansvarsområde redovisar sammantaget ett underskott mot budget på 17 miljoner kronor per april 2014. Avvikelserna beror enligt styrelsen på ökade kostnader för hyrpersonal inom primärvården samt på kostnader för sanering av s.k. sjuka hus. Styrelsen bedömer att vidtagna åtgärder kommer att bromsa kostnadsutvecklingen under resterande delen av året och att avvikelsen mot budget kan begränsas.</p>
Hälso- och sjukvårdsnämnden	<p>Granskningen visar att nämnden i större utsträckning än tidigare år formulerat mätbara mål. Vi bedömer att ca 80 procent av målen är mätbara. Nämnden har blivit bättre på att i delårsrapporten redovisa resultat av genomförd verksamhet i förhållande till de mätbara målen. Nämnden har också blivit bättre på att lämna prognoser för måluppfyllelse vid årets slut. Vi bedömer att nämnden i delårsrapporten har en tillfredsställande uppföljning för ca hälften av målen som nämnden avsåg att följa upp i delårsrapporten. Vi ser positivt på nämndens arbete med att utveckla målstyrningen och att nämnden i delårsrapporten aviserar att man avser se över mål som inte går att följa upp.</p> <p>Enligt nämnden vidtas åtgärder inom de områden där måluppfyllelsen är låg. Framst gäller det målen för tillgänglighet samt åtgärdsplaner för</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
	<p>förbättrad ekonomi. En stor utmaning enligt nämnden är att hantera de kraftigt ökade kostnaderna för hyrpersonal. Nämnden redovisade per april 2014 en negativ avvikelse mot budget med 25 miljoner kronor vilket motsvarade 2,0 procent. Nämnden räknade med att under resterande del av året bromsa upp kostnadsutvecklingen. Nämnden bedömde att resultat vid årets slut skulle uppgå till – 43 miljoner kronor i förhållande till budget vilket motsvarade – 1,2 procent. Nämnden förutsatte att man skulle få återbetalning av AFA-premier och att denna skulle kunna användas till att balansera det ekonomiska resultatet.</p>
<p>Nämnden för funktionshinder och rehabilitering</p>	<p>Nämndens mål för år 2014 har en tydlig koppling till fullmäktiges övergripande mål. Vår bedömning är att ca 75 procent av målen är mätbara.</p> <p>I delårsrapporten följer nämnden upp de tre mål som nämnden avsåg att följa upp enligt verksamhetsplanen. Nämnden gör bedömningen att ett mål är uppfyllt och att två av målen delvis är uppfyllda. Nämnden lämnar prognoser för måluppfyllelse vid årets slut. Vår bedömning är att två av målen inte är mätbara och att ett mål saknar en tillräcklig redovisning.</p> <p>Nämnden redovisade överskott mot budget per april 2014 med 1,3 miljoner kronor vilket motsvarande 3,2 procent. För första gången på ett flertal år redovisade basenheten hjälpmedel en positiv budgetavvikelse. För den basenhet som redovisar ett underskott har nämnden vidtagit åtgärder i form av ett förslag om sammanhållen hälso- och sjukvård. Nämndens prognos är att budgeten är i balans vid årets slut.</p>
<p>Nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet</p>	<p>Nämnden har inte utvecklat sin målstyrning jämfört med år 2013. Drygt hälften av nämndens mål är mätbara och möjliga att använda vid värdering av måluppfyllelse. Nämnden har en svag uppföljning av målen i sin delårsrapport. För endast några av målen har nämnden en tillfredsställande uppföljning.</p>
<p>Nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåområdet</p>	<p>Nämnden har inte utvecklat sin målstyrning jämfört med år 2013. Mindre än hälften av nämndens mål är mätbara. Nämnden har en svag uppföljning i delårsrapporten. För endast några av målen är redovisningen tillräckligt utvecklad.</p>
<p>Nämnden för folkhälsa och primärvård i Södra Lappland</p>	<p>Nämnden har inte utvecklat sin målstyrning jämfört med tidigare år. Drygt hälften av nämndens mål är mätbara. Nämnden har en kraftigt avgränsad uppföljning i delårsrapporten. Inför år</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
	<p>2014 beslutade nämnden att man i delårsrapporterna endast skulle följa upp ett av sina 23 mål. Vår granskning visar att nämnden inte följt upp målet på ett tillfredsställande sätt.</p>
Vindelns folkhögskolestyrelse	<p>Folkhögskolestyrelsens verksamhetsplan för år 2014 innehåller inga mätbara mål. Verksamhetsplanen har ingen tydlig koppling mot fullmäktiges mål. Det går därför inte att värdera folkhögskolestyrelsens resultat utifrån verksamhetsmål. I delårsrapporten uppger folkhögskolestyrelsen att de uppfyller lagar och regler som gäller för statliga bidrag till skolan.</p> <p>Folkhögskolestyrelsen uppger att bland annat problem med fastigheter leder till en osäkerhet i ekonomin. Folkhögskolestyrelsens resultat per april 2014 visar på ett underskott mot budget med drygt 100 000 kr. Det saknas prognos för det ekonomiska resultatet vid årets slut.</p>
Storumans folkhögskolestyrelse	<p>Storumans folkhögskolestyrelse har vid tidpunkten för granskningen inte beslutat om någon verksamhetsplan för år 2014. Enligt uppgift ska styrelsen besluta om en verksamhetsplan för år 2014 i juni 2014.</p> <p>I delårsrapporten har folkhögskolestyrelsen utgått från tre mål i 2013 års verksamhetsplan. Dessa mål är mätbara men saknar koppling till fullmäktiges verksamhetsmål. I delårsrapporten uppger folkhögskolestyrelsen att de uppfyller lagar och regler som gäller för statliga bidrag till skolan.</p> <p>Folkhögskolestyrelsen uppger att det ekonomiska resultatet per april 2014 i stort ligger i nivå med budget. Det saknas prognos för det ekonomiska resultatet vid årets slut.</p>
Patientnämnden	<p>Nämndens redovisning i delårsrapporten av verksamhetens resultat är summarisk. Nämnden gör bedömningen att "samtliga beslutade aktiviteter genomförts och att övriga aktiviteter utifrån verksamhetsplan, internkontrollplan och risk- och väsentlighetsanalys sker i samband med nämndens delårsrapport och årsredovisning". Nämnden har inte gjort någon bedömning om målen kommer att nås vid årets slut.</p> <p>Nämnden uppger att verksamheten för år 2014 kommer få ökade kostnader p.g.a. personalkryteringar och uppgradering av datasystem. Nämnden redovisar inte någon bedömning av om det ekonomiska målet kommer att uppfyllas vid årets slut.</p>

Styrelse eller nämnd	Kommentar
Kostnämnden i Lycksele	<p>Enligt reglementet för nuvarande mandatperiod ska nämnden rapportera halvårsvis till fullmäktige. Nämnden har inte beslutat om någon delårsrapport per april 2014. Kostchefen har tagit fram en rapport för perioden december 2013 – februari 2014 samt en rapport för perioden mars – april 2014. Nämnden har tagit del av rapporteringen.</p> <p>Av prognos framgår att nämnden hade ett negativt resultat med 181 000 kr för perioden januari-april 2014. Nämnden konstaterade att underskottet berodde på ökade livsmedelskostnader. Nämnden har beslutat att höja priset för lunch och middag för kommunens äldre- och handikappboenden samt att höja lunchpriset i personalrestaurangen. Av protokollet från nämndens sammanträde den 19 maj 2014 framgår att nämnden gör bedömningen att det ekonomiska målet kommer att nås vid årets slut.</p>
Kostnämnden i Skellefteå	<p>Landstingsfullmäktige beslutade under år 2013 om ett samverkansavtal och ett reglemente för en ny gemensam kostnämnd med Skellefteå kommun.</p> <p>Av information från nämndens sekreterare framgår att nämnden är i drift sedan den 1 januari 2014 men att den ännu inte haft något sammanträde. Nämnden har inte beslutat om någon verksamhetsplan för år 2014 och kommer att ha sitt första sammanträde i juni 2014.</p>

3.2.1 Iakttagelser från granskningen

Ett grundläggande problem vid uppföljningen i delårsrapporten är att landstingsstyrelsen och flera av övriga styrelser och nämnder i alltför liten utsträckning utvecklat mätbara mål. Detta bidrar till svårigheter när styrelser och nämnder i sina underlag ska följa upp sina mål och bedöma måluppfyllelsen vid årets slut. Av granskningen framgår att flera av styrelserna och nämnderna har en allt för svagt utvecklad uppföljning i sina delårsrapporter.

En positiv iakttagelse är att hälso- och sjukvårdsnämnden arbetat aktivt med att ta fram fler mätbara mål. Positivt är också att både landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden blivit tydligare med att kommentera resultat, beskriva åtgärder och bedöma måluppfyllelse vid årets slut.

Under arbetet med granskningen har vi upptäckt att styrelsen för Storumans folkhögskola ännu inte beslutat om någon verksamhetsplan för år 2014. Vi konstaterar att landstingsstyrelsen inte lämnat någon kommentar om detta i delårsrapporten till fullmäktige.

4 Svar på revisionsfrågor

Revisionsfrågor	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
Har verksamheten bedrivits så att det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås?	-	Redovisningen är inte tillräckligt utvecklad för att det ska gå att besvara frågan om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att nås vid årets slut.
Är redovisning i delårsrapporten tillräcklig för att man ska kunna bedöma om det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås vid årets slut?	Nej	Se kommentar ovan
Har landstingsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer år 2013?	Nej	I vissa delar har bedömningar och prognoser blivit tydligare. I allt för hög grad saknas dock mätbara mål eller underlag. Landstingsstyrelsen har inte vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer år 2013.

4.1 Rekommendationer

Med utgångspunkt av iakttagelserna i granskningen lämnar vi följande rekommendationer:

- Ta fram fler mätbara mål för det egna verksamhetsområdet. Mål som inte är mätbara eller som inte går att följa upp på grund av att det saknas underlag bör omformuleras eller tas bort.
- För dialog med övriga styrelser och nämnder om att mätbara mål underlättar möjligheterna för såväl landstingsstyrelsen som övriga styrelser och nämnder att värdera resultatet av genomförd verksamhet. Vissa styrelser och nämnder har endast i begränsad utsträckning formulerat mätbara mål.

- Säkerställt att såväl landstingsstyrelsen som övriga styrelser och nämnder har ett tillräckligt tjänstemannastöd. Inom förvaltningen bör det finnas experter på målstyrning dit vilka tjänstemän för styrelser och nämnder kan vända sig för att få stöd i arbetet med att utveckla målstyrningen.

Umeå den 4 juni 2014

Richard Norberg
Certifierad kommunal revisor